

РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ (2004–2010 РОКИ)

Процеси глобалізації в світі піддаються принциповим прискоренням. Сталося це за рахунок науково-технічного прогресу, розвитку комунікацій і транспорту, лібералізації світової торгівлі і багатьох інших чинників. Під впливом цих процесів політична програма Європейського Союзу (ЄС) почала формуватись в більшій мірі під впливом глобальних чинників. У випадках багатьох політичних рухів ЄС почав говорити про внутрішні аспекти глобальних чинників, що створюють шкалу проникнення процесу глобалізації в напрямку роботи європейських інститутів. Одночасно з розширенням змінилося сприймання явища глобалізації і роль ЄС в цьому процесі. В суспільній свідомості деяких мешканців Західної Європи настала зміна визначення ЄС – з щиту, який захищає перед негативними наслідками глобалізації, ЄС став троянським конем глобалізації, послабляючи державу в зусиллях на користь забезпечення безпеки, особливо соціальної [1, с. 5].

Тому, вступаючи до ЄС, РП у повній мірі підтримала стратегічні цілі Спільної Закордонної Політики і Безпеки ЄС, якими були в тому числі: зміцнення безпеки ЄС, національної безпеки, підтримка міжнародної співпраці, розвиток і зміцнення принципів держави і демократії. Водночас, в момент вступу РП вже усвідомлювала специфіку цієї політики. Сформованим був погляд, що політика ЄС в цій сфері є частіше за все сумою національних інтересів країн-членів і суперництва між ними і не завжди є ефективною [2, с. 207]. Проте незалежно від цих недоліків, Польща активно влилася в роботу ЄС, яка принесла принципові зміни в польську закордонну політику, одночасно розширивши напрямки зацікавлення, як відвертої можливості прийняття спільних рішень. З огляду на досвід, знання і здібності в 2004–2010 рр. Польща керувалася визначеними пріоритетами, до яких зараховувались Європейська Політика Безпеки і Захисту (ЕРВіО), трансатлантичні взаємини, східна політика і політика сусідства, а також запевнення повної участі в співробітництві ЄС з іншими регіонами світу. Водночас вона брала участь у визначенні політики ЄС стосовно регіонів і країн, перед якими польська закордонна політика до цієї пори не була, з огляду на обмежені ресурси і інструменти впливу, особливо активна.

Протягом перших шести років членства в ЄС Польща будувала свій імідж як країни конструктивно заангажованої в розвитку концепційного і операційного виміру. Окрім традиційного ангажування в створенні східної політики ЄС, Польща не сприймалась виключно як держава, зацікавлена одним напрямом розвитку зовнішньої політики ЄС (single issue country) [2, с. 209].

Розширення ЄС в 2004 р. не створило нової лінії поділу на "старих" і "нових" країн-учасників. Нові члени "поповнили" в деякій мірі існуючі вже в лоні Ради ЄС неформальні групи інтересів. Так Польща опинилася в групі держав які підтримують тіснішу співпрацю ЄС з НАТО (разом з Великобританією, Голландією, Данією), сприяючи більш асертивній поставі ЄС перед Росією (разом з Великобританією, Швецією, Литвою, Латвією, Естонією і Чехією), які виступають за стисле попередження принципу умовності в співвідношеннях з балканськими країнами (разом з Великобританією, Голландією, Швецією) [3, с. 267].

Дотеперішні шість років членства Польщі в ЄС – це також період співстворення політики Євросоюзу в галузі взаємин із США. Завдяки, в тому числі польським старанням, в програмі трансатлантичних розмов утримувалось питання американської підтримки для держав Східної Європи у період трансформацій, а Європейською Комісією контролювались кроки, направлені на налагодження американського візового режиму для громадян розширеного ЄС. Польща в 2008–2010 рр. активно брала участь в роботах Союзу, направлених на зміцнення діалогу із Сполученими Штатами. Започаткована в 2008 р. в Авіньоні стратегічна дискусія над майбутньою співпрацею Брюссель-Вашингтон спричинила до розширення і конкретизації політичної програми співпраці з новими американськими властями (документ на тему Трансатлантичного Партнерства).

Таким чином, протягом шести років членства Польща активно брала участь в європейській політиці, закріплюючи свій імідж держави, яка підтримує зовнішню політику як значно вищу за національну (наприклад, підтримка для подальшого розширення ЄС, незважаючи на потенційну можливість зменшення благодійних фондів для Польщі на користь майбутніх нових членів). Швидко стала відомою як адвокат амбіцій європейських держав, які залишилися поза межами ЄС, завдяки чому сусідські держави стали більш важливими політичними партнерами. Ангажуючись в глобальні питання і беручи участь у формуванні політики ЄС стосовно світу, РП збільшила шанси на реалізацію своїх довгострокових зацікавлень і підтвердила свою діяльність як нової країни-члена ЄС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Serafin P. Unia Europejska w przededniu wielkich debat // „Biuletyn Analiz UKiE”. – nr 17 – luty 2007. – S. 3–18.
2. Harasimowicz A. P. Żurawski vel Grajewski, Korzyści i koszty przystąpienia Polski do UE na odcinku Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony // Korzyści i koszty członkostwa Polski w Unii Europejskiej, Centrum Europejskie Natolin. – Warszawa, 2003. – S. 205–211.
3. Вахудова Мілада Анна. Нерозділена Європа. Демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму / Перекл. з англ. Т. Цимбала. – К., 2009. – С. 267–273.